

Dan Cristian IONAȘCU*

ÎNFIINȚAREA SECȚIEI DE POMPIERI MILITARI ÎN TECUCI

The establishment of the military firefighters' section in Tecuci

Abstract: *In the nineteenth century, Tecuci was a town hard tried by fires that threatened the prosperous affairs of merchants and the life of the entire community. Fire prevention measures taken by the City Hall shaped the city starting from buildings to people's behavior in public. Over time, the fire extinguishing technique evolved in Tecuci from the use of cumbersome manual pumps, which needed periodical repairs after big fires, to the use of self-pumps. A dynamic situation that can evolve violently, fire binds firefighters to be forces themselves. The Firefighters' Inspectorate sees to the training of its military personnel through various methods, but the model of behavior closest to the troops is the commander. Lieutenant Vlad Radu proved to be a model leader for the Tecuci firefighters through his work with them and through the solutions he proposed to the city for saving fire victims and transporting them to medical units.*

Keywords: *cinemas, fire prevention, Knaust, leader, Gheorghe Pohrib.*

Încă de la apariția sa, Tecuciul a fost unul dintre cele mai tranzitate târguri din Moldova, atât de negustorii care l-au îmbogățit, cât și de raidurile inamice care și-au luat tributul. Acest fapt s-a reflectat în plan edilitar, construcțiile fiind spații temporare de locuit sau pentru comerț. Ca urmare a ridicării lor din paie, stuf și alte materiale combustibile, locuințele și dughenele negustorilor luau foc frecvent, împreună cu trotuarele din lemn, ducând la adevărate momente de panică și pagube materiale, adeseori chiar la decesul multor persoane.

Pentru a-și proteja negustorii și locuitorii, Eforia Tecuciului cumpără în anul 1843 pompe de stingere, sacale și cai cu hamuri. Modelul organizării pompierilor din Moldova este oferit de Comanda militarilor din Iași, în timp ce pompierii din Galați sunt atestați documentar în martie

*PhD Candidate, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania; e-mail: dan_cristian2000@yahoo.com

Date submitted: September 20th 2018

Revised version submitted: October 8th 2018

Accepted: October 9th 2018

1840¹. Organizarea Comenzii din Tecuci a revenit Primăriei, ceea ce le conferea pompierilor un statut civil. După anul 1928, o dată cu schimbarea denumirii în „Secția de pompieri militari Tecuci”, trupa trecea în grija Inspectoratului Pompierilor Militari, proaspăt înființat în 1921.

Studiul redă documente de arhivă din care reies dotările primitive ale Secției, câteva fragmente din istoria Foișorului de foc al Tecuciului și aspecte ale implicării Comenzii pompierilor în nevoile orașului de prevenire a incendiilor. Din punct de vedere tematic studiul nostru și-a propus analizarea evoluției instituției pompierilor o dată cu înființarea lor de către edilitate în 1843 până în momentul trecerii lor la Inspectoratul Pompierilor Militari. Sunt menționate două momente reprezentative în acest parcurs, singurele care apar mai detaliat în Arhivele Județene consultate, respectiv situația pompierilor militari din Tecuci în timpul Războiului de Independență și momentul înființării Secției de pompieri militari Tecuci în anul 1928. Cu această ocazie iese în evidență evoluția dotărilor pompierilor în vederea stingerii incendiilor, atribuțiile în domeniul prevenirii incendiilor și soluțiile găsite în cazul fabricilor, cinematografele și instituțiilor publice pentru a evita incendiile.

Studiul de față se bazează pe documente inedite din Serviciul Arhivelor Județene Galați, fondurile Companiei Tecuci, alături de cele ale Primăriilor Galați și Tecuci. Corespondența din aceste fonduri este descriptivă în privința logisticii pompierilor în diverse perioade și am ales să redăm conținutul referitor la inventarul cazarmii pentru a recrea o imagine a garajelor, căruțelor cu sacalele care mergeau la stingere, imaginea cailor bătrâni, a bucătăriei sărăcăcioase, a echipamentului deteriorat al pompierilor și a condițiilor aspre de trai în raport cu datoriile zilnice date de Primărie și progresul economic al târgului.

Cu toate că timp de 50 de ani pompierii au făcut parte din arma Artileriei din cadrul MAPN de astăzi, istoricii care tratează istoria artileriștilor nu amintesc aspecte din activitatea pompierilor, fapt care restânge istoriografia existentă.

Cronologia incendiilor din târgul Tecuci. Înființarea Comenzii de pompieri. Orașele aflate pe drumul dinspre Dunăre au înflorit începând cu secolul al XVII-lea; cronologic, înaintea Galațiului ca oraș au fost Bârladul, Tecuciul și Brăila. Numele Tecuciului apare menționat în „Letopisețul moldovenesc” scris la 1466 de călugării de la Mănăstirea Putna. În „Chonografia Moldovei” întocmită în 1595 de Georg Reicherstorfer la Viena apare menționată denumirea „Tekutsci”².

Tecuciul a fost jefuit periodic de turci și putem alcătui o cronologie a incendiilor lui încă din 1476. O mențiune din anul 1656 ne spune că locuitorii ar fi ieșit cu daruri în întâmpinarea acestora pentru a scăpa de

¹ SJGLAN, fond *Primăria orașului Galați*, dosar 8/1840, fila 20.

² Andronache 2000: 12-13.

atacuri. Pentru anul 1549 Tecuciul - recunoscut ca oraș ulterior, în 1659 - era pe locul patru în comerțul cu Brașovul³. În Principatele Române găsim puține informații asupra organizării pompierilor și aceasta către sfârșitul anului 1700, în principal din cauza jefuirii periodice a teritoriile locuite de români, devastate și arse de oștile turcești, tătărești, polone; aceste atacuri erau urmate de ciumă și holeră, invazii de lăcuste - totul spălat de inundații în cazul Tecuciului.

La Tecuci „mica comandă de pompieri” este înființată în anul 1843, când se construiesc încăperile necesare și se primește logistica necesară de la Eforie. Din devizul de reparații putem constata că la acea vreme pompierii din Tecuci dispuneau de o tulumă mare și de una mică, 4 sacale, o cofă de piele la scara mare, 15 căngi, 15 topoare și o darabană stricată. Compania de pompieri Tecuci este înființată la data de 13 ianuarie 1843 (vezi Anexă) pe baza adresei Departamentului Treburilor din Lăuntru Iași, către Eforia Tecuciului.

Localul cazarmei pompierilor tecuceni, în același timp sediu al Poliției, a fost executat de antreprenorul bucureștean N. Schwabach în 1894. La acel moment orașul era iluminat de peste 200 lămpi cu gaz, iar străzile erau bine împărțite datorită unui plan întocmit în 1858 de arhitectii Mornand și Brandel.

Pompierii tecuceni în perioada Războiului de Independență. La sfârșitul secolului al XIX-lea exista obiceiul ca primarul să primească propuneri de comandanți pentru pompieri, pentru ca apoi să aleagă sau să îi demită pe cei incapabili (el însuși având deseori grad militar). Una dintre aceste situații a fost demiterea sergentului Ioniță Neculae „pentru reliloru tratamente întrebuițate de comandantul Pompierilor (...) unuia din caii comenzii care astă noapte au și muritu”. Sergentul pus la comanda pompierilor era venit de la Batalionul de Pompieri București și numit la Tecuci în data de 26 iunie 1876. Acesta făcea primirea inventarului, materialului de incendiu și cailor de la Ghiță N. Stoeanovici, aflat la comandă temporar.⁴

În procesul verbal întocmit cu prilejul acestui eveniment petrecut în cazarmă, medicul veterinar nota că „moartea acestui calu au provenitu din cauza bătăii ce au suferitu de la sergentul pompierilor Costachi Gheorghiu, în prezența fostului comandant Ioniță Neculau”⁵. Ulterior, însuși Ministrul de Interne se va convinge de adevărul celor raportate, acceptând noua comandă și destituirea sergentului la data de 28 iulie⁶.

³ *Ibidem*.

⁴ SJGLAN, fond *Primăria orașului Tecuci*, dosar 12/1876, „Corespondență cu Comanda de Pompieri în probleme de serviciu, idem cu Poliția orașului și Primărie, rapoarte pentru construirea capelei de la cimitir, procurări de furaje pentru pompieri”, fila 14.

⁵ *Ibidem*, f. 2, f. 5.

⁶ *Ibidem*, ff. 29-30.

La 27 iunie 1876 inventarul Comenzii de pompieri includea câteva obiecte care ne ajută să formăm o imagine despre locul în care își duceau viața de cazarmă pompierii tecuceni, hainele purtate și uneltele cu care lucrau la foc cei câțiva oameni ai trupei. Întâlnim deseori cuvintele „degradat” și „vechi”, dovezi ale dotării precare cu tehnică de stingere:

„25 mantale noi; 25 perechi pantaloni de ordonanță; 24 perechi pantaloni de docu; 24 bluze de docu; 20 perechi cisme căputate; 22 coifuri cu penajele lor; 11 tesace cu accesoriile lor; 2 cojoace de santinelă; 11 pături de cai; 14 cingi de cai; 30 donițe de pândă; (...) 8 topóre de incendii, 1 toporu de bucătărie, 8 curele de topoare, 1 pompă mare veche cu 1 furtunu de pândă fără cheile complete, 1 droagă veche, 4 căngi vechi, 1 scară veche, 4 sacale cu ciuberile lor vechi și degradate, 1 coasă de cositu veche, 2 camioane vechi, 5 roabe, 2 boloboace mici, 1 bolobocu mare, 2 icoane la bucătărie, 22 cai, 6 perechi hamuri vechi, 12 frâne, 10 căpestre, 1 ladă de orzu degradată, 1 ladă de făină degradată, 1 hambaru de orzu învechitu...; 1 sigiliu al comenzii..., 1 pivniță veche și degradată cu totu și desvelită, 1 pompă mare cu două furtune și o țeavă, 1 pompă mică de hogeage, 1 pompă mică de hogeage cu unu furtunu de pândă și o țeavă, 1 pompă mică de hogeage veche și degradată cu totu, 1 frânghie de conovățu”⁷.

În același inventar citim că hambaru de fân pentru caii pompierilor era construit în grădina publică și închiriat de primărie pe câte un an.

Datorită unei adrese trimise la 13 iulie 1876 către urbea Tecuci de către maiorul Fălcoianu (care se va distinge în luptele Războiului pentru Independență) în care acesta amintea primarului că personalul Comenzii pompierilor depinde în toate aspectele de Ministerul de Război, aflăm despre câteva aspecte legate de funcționarea pompierilor din Tecuci.

În anul 1878 exista un foișor de observare a incendiilor în Piața Observatorului. În vârful acestuia stătea permanent un soldat de pază, având datoria de a semnaliza prezența începuturilor de incendiu către cazarmă. Un referat datat 15 decembrie înștiința primarul că „soldatul de la Observator” a anunțat un foc „în Mahalaua Precista la casile Dlui Ștefanache Lupu”. În corespondența dintre primar și comandantul pompierilor apare descrierea unor situații în care se stricase tehnica de intervenție; pompierul pune accent pe rapiditatea cu care s-a deplasat pentru a stinge incendiul și eventual a salva pe cineva, în timp ce edilul solicită mai multă atenție la manevrarea pompelor și sacalelor, în special prin reducerea vitezei de deplasare, principalul factor de uzură al tehnicii de stingere: „(...) pe dată m-am transportat cu instrumentile și punând pompa în manevrare pe dată am atacat incendiulu (...) s-au ruptu 2 cozi de topóre și un cuiu din Dricu de la Sacaua No. șapte”⁸.

Necesitatea unui om priceput în repararea căruțelor de transport a uneltelor de stingere și a sacalelor a existat permanent la pompieri și se

⁷ *Ibidem*, fila 18.

⁸ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 5/1878, f. 9.

datora deplasării cu viteză ridicată la locul incendiului, pe drumuri denivelate. Într-o adresă a pompierilor către Primărie, comandantul făcea cunoscut că la incendiul din Bariera Galați (19 septembrie 1878) s-au stricat câteva dintre instrumentele de incendiu, repararea lor fiind sarcina Primăriei: „la pompa franceză scara ruptă, la sacaua No. 6 una osie (...), una oiște (...) și sacaua de la dricu”⁹. Recomandarea primarului era angajarea unui maistru care să repare periodic tehnica de stingere.

După o lună aflăm că Primăria a tocmit un meșter (probabil din Brașov, pentru că acolo erau construite pompele din Galați) să construiască două sacale pentru prețul de 470 franci¹⁰. Se pare că doar meșterii de altă naționalitate se ocupau de construitul instrumentelor de stingere a incendiilor, iar unul dintre acești ingineri era H. Schmit. La 21 decembrie sunt înregistrate următoarele reparații, din care putem distinge dotarea pompierilor:

„La o saca mică pentru serviciu incendiului s’a pus 2 șine de feru și s’a dressu lemnăria. Sacaua No. 6: două care noi, una osie de lemn nou (...). Sacaua No. 4: un ortșitu din dreapta nou. Ghiocu cu un calu: un holupu din dreapta nou cu o șurubă de feru și motelka ei; o inimă nouă. Ghiocu de doi cai: Dou roți de nainte, una din înapoi, una manuşă din stînga; dōe șuruburi de fer la Dricu”¹¹.

La 23 iunie 1885 fabricile “Knaust” din Viena trimiteau răspuns la adresa Primăriei Tecuci, care solicitase tuburi fabricate din piele care absorbea apa din lacuri și fântâni, menite utilizării de către pompieri. Fabrica “Knaust” răspundea că întreținerea tuburilor de piele era prea scumpă, modelul furnizat până atunci fiind prea greu de manipulat. Recomandau în schimb noile furtunuri „din cânepă, preparate cu gumă și înmuiate într-un acid; iar ca tuburi sorbitoare se întrebuintează tuburi spirale de gumă”¹².

Dotările și personalul pompierilor la sfârșit de secol XIX.

O dată cu luna februarie 1885, Consiliul Comunei Tecuci este interesat să facă o serie de construcții, sedii pentru instituții precum clădirea Primăriei, sediul Poliției „și chiar strămutarea Comandei Pompierilor de unde se află”.

Un inventar al cazărmii de pompieri din Tecuci, datat 2 martie 1885 și semnat de comandantul Secției, menționează 12 cai, o pompă franceză cu accesoriile ei, o pompă franceză transportabilă, o pompă manuală sistem prusian folosită în special la stingerea incendiilor la coșul de fum, dar degradată; apoi un car de unelte numit „droagă”, împreună cu o pompă

⁹ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 5/1878, f. 1. „Corespondență și rapoarte privind Comanda de pompieri, reparații și procurări de materiale”.

¹⁰ *Ibidem*, f. 3.

¹¹ *Ibidem*, ff. 10-11.

¹² *Ibidem*, f. 14. La 3 iulie, Primăria răspunde că acceptă „cumpărarea sorbului și semigarniturilor [furtun] pentru pompă”, la prețul de 84 fiorini (f. 18).

manuală de stins începuturile de incendiu, cinci ciubere pentru apă și opt sacale pentru transportul apei.

În privința condițiilor de locuit, procesul verbal de inventariere menționează că trupa de pompieri locuia într-o cameră cu o sobă și trei geamuri „din care giurgiuvelele sunt degradate fiind vechi”, o cameră pentru folosința comandantului, o magazie gata să se dărâme, o magazie pentru orzul cailor și „una bucătărie cu unu cotlon pentru două cazane (...) de fertu mâncare, una lingură și una strecurătoare de luat spuma, degradate”¹³.

În privința necesarului de personal - mereu insuficient - comandantul pompierilor a trimis câteva adrese prin care solicita recompensarea pompierilor care s-au remarcat la diverse incendii sau măcar decontarea echipamentului ars la intervenție. Într-una din adresele sale, D. Constantinescu vorbea despre „insuficiența omenilor din Comandă” și cerea încă 5 soldați și 2 caporali. Din descrierea felului în care era distribuit efectivul trupei de militari la diverse servicii înțelegem că oamenii care mergeau efectiv la stingerea unui foc erau în număr de 7, număr care se înjumătățea dacă se anunțau două incendii în același timp.

„Efectivulu Comenzii e de 22 de omeni, un gornistu, unu caporalu și unu sergentu; împărțirea loru în serviciu la ocasiune de incendiu se face în următoru modu:

*6 călăreți, 6 servanți la umplutu sacale, unu la observatoru, unu la plantonu la Casarmă, sergentulu și caporalulu manevrează cu pompele cele mici încâtu nu mai rămâne de câtu șapte omeni disponibili pentru a îndeplini serviciile cele mai însemnate cu toporași și manivrotori la pompe, cângi, furci, etc, sunt cu totu insuficienți..”*¹⁴.

În aceeași solicitare către consilierii locali se menționa faptul că Primăria oferea doar cazare și mâncare; pompierii erau datori să-și cumpere din propriul salariu toate cele necesare traiului în cazarmă, inclusiv uniforma de incendiu. Remunerația era însă insuficientă în raport cu efortul depus și incendiile zilnice, astfel încât comandantul solicita o mărire atât a soldei cât și a necesarului de hrană zilnică.

Cu ocazia procesului verbal de luare în primire a inventarului cazarmii de pompieri din Tecuci aflăm numele comandanților din iulie 1889 și tehnica de stingere folosită la acea dată: „Noi, Căpitan H. Amfilohi Kataraga în puterea ordinului Primaru Tecuciu No. 2430 primindu pe seamă Comanda Pompieri dela Domnul Costică Dobrea Costantinescu fostulu comandantu cari avea ordin pentru predarea [comenzii]”¹⁵. Când numărul soldaților pompieri s-a redus la jumătate, Kataraga a demisionat (în octombrie), „comandir de pompieri” fiind numit Iorgu Viorescu.

¹³ *Ibidem*, f. 9. Dosar 30/1885 conține diverse oferte din partea unor cetățeni care oferă spre vânzare „un locu mult mai spațiosu atât pentru cazarmă, câtu și pentru grajduri, manaje, gimnastică și altele”(ff. 3, 5).

¹⁴ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 30/1885, f. 11.

¹⁵ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 48/1889, f. 1.

În vară inventarul cuprindea, pe lângă cei 25 de oameni ai trupei, și 12 cai, o pompă franceză mare cu accesoriile ei, o pompă franceză „de mână”, 6 topoare de incendii, 8 căngi de fier, 4 „căzi de apă” folosite ca rezervoare pentru necesitățile zilnice și 8 sacale; între alte obiecte aflăm despre cele două cojoace de santinelă care s-au degradat, la fel și turnul de observație¹⁶; din inventar lipsea o pompă „sistem Prusianu (...), una droagă cu dric [dusă] la reparat”.

Una dintre problemele cazarmii de pompieri de la finele anului 1891 era necesitatea achiziționării unui car tip „Omnibus”. Acesta avea transportul oamenilor și al uneltelor la incendiu, care până la acel moment veneau separat. Vechile căruțe de unelte se stricau foarte des și tot atât de des erau reparate, având un sistem de fabricație învechit în raport cu carosabilul pietruit și nevoile unui oraș încercat de focuri. Firma contractată avea sediul în București, pe Calea Griviței, și se numea „Leyendecker și Gondos”, succesori ai maistrului Franz Walser din Budapesta. Scrisoarea datată 2 ianuarie 1892 către Primăria Tecuciului menționa că s-au primit trei sacale, însă era nevoie de încă două foi de arc la fiecare roată. Pentru a nu fi trimise pompele înapoi la fabrică, firma sugera rezolvarea problemei în Tecuci, trimițând totodată și un catalog de pompe¹⁷. La 1 iunie 1892 erau deja trecute în inventarul Comenzii de pompieri Tecuci furtunuri de pânză cu diametrul de 72 și 65 mm și garnituri noi.

La 19 mai 1891 Consiliul comunal al Tecuciului aproba achiziționarea a trei sacale de fier necesare pentru serviciul pompierilor, la prețul de 540 lei fiecare, având o serie de modificări specifice drumurilor denivelate din Tecuci.

„Avînd în vedere corespondența ținută cu D. Leyendecker & Gondos și răspunsurile primite dela acesta cu data 8/20 Maiu, 17/29 Iunie și 19/31 1891, prin care declară să se angajează a furnisa încă trei sacale de fier întocmai ca acele cerute de noi (...) în capacitate a câte 400 litre, pentru un cal, montat pe arcuri, cu modificările cerute de noi prin adresile 2224 și 3081/[18]91 și anume: fearile ce sprijină sacaua dinapoi se fie făcute mișcătoare așa ca urmînd ase pune sacaua în marși să se pôtă ridica, arcurile se fie mai solide, avînd fiecare 6-7 foi spre ase putea suporta la hopuri greutatea butoiului, osiile mai pline, rôtele puțin mai nalte și cât se pôte de solide, hlubile în care stă tótă greutatea conducerii sacalei se fie făcute din un lemn mai tare, stejar sau alt lemn, cu precui de 540 lei pentru o saca (...)”¹⁸.

¹⁶ *Ibidem*, ff. 2-3.

¹⁷ SJGLAN, fond *Primăria orașului Tecuci*, dosar 24/1892, f. 2 („Corespondență cu Ministerele de Război și de Interne, Comanda Pompierilor Tecuci”).

¹⁸ SJGLAN, fond *Primăria orașului Tecuci*, dosar 45/1891, f. 1 („Corespondență cu Comanda de Pompieri din străinătate privind procurări de aparate de stins incendiile”). În răspunsul trimis, firma face observația că este riscant ca pompierii să poată ridica sacaua pentru a transporta apa în locuri inaccesibile, pentru că este posibil să nu o pună corect înapoi, rupând astfel robinetul în timpul deplasării (f. 3).

Din corespondența purtată de pompierii din Moldova observăm că fiecare subunitate de pompieri avea un model diferit de sacale sau căruțe cu unelte de stingere; între acestea predomina modelul „Knaust”. Ministerul responsabil înțelege târziu că nu poate oferi soluții pentru toate modelele de pompe de stingere existente în țară, astfel încât caută să propună uniformizarea aceluiași sistem de pompe și sacale. Din ordinul Ministerului de Interne, datat 9 martie 1892, aflăm că Ministerul de Război dispunea spre vânzare către serviciile de pompieri o serie de „pompe franceze cu ante-tren”, „pompe mari de incendiu pe 4 rôte sistem Knaust”, „pompe de incendiu cu cărucior de unelte, transportabile cu 4 oameni” și „29 sacale mici cu ulube” transportabile¹⁹. Comandantul pompierilor era însărcinat de primăria Tecuci să meargă personal să verifice pompele la București²⁰.

Desele cheltuieli cu tehnica de lucru a pompierilor se justificau în incendiile lichidate cu succes, precum cel din noaptea de 18 martie 1892. Intervenția a durat 10 ore și comandantul Viorescu nota în adresa către Primărie că oamenii și caii erau în regulă, doar tehnica de intervenție (constând în sorburi, o pompă, sacale de fier și lemn și „caru de goană”) suferind stricăciuni ce necesitau reparații urgente²¹.

Aspecte din activitatea cotidiană a pompierilor. Când Ilie Codreanu primește comanda pompierilor tecuceni, apare în inventar și deseori în devizele de reparații „turbina de stropit stradele”²², semn că una dintre îndatoririle date pompierilor de către Primărie era umezirea prafului de pe carosabil când atmosfera devenea irespirabilă din cauza căldurii. Pompa putea fi adaptată pentru a fi trasă de boi și de cai, iar alimentarea se făcea „din apa Bârladului”. Existența toaletelor publice crea zone cu o igienă precară, astfel încât pompierii au primit însărcinarea să le curețe și pe acestea folosind jeturile de apă. Aceste obligații au fost refuzate de comandantul pompierilor din Galați, iar militarilor din Tecuci nu le putea face plăcere. După o solicitare de reparație a uneltelor specifice acestor îndatoriri, sunt reclamați de însuși primarul care a observat că „pompierii care conduceau turbina mânau boii la trap, astfel că stropitul stradelor era imposibil dease face peste tot și din aciașă cauze au provenit negreșit și stricarea proțapului”²³. Comandantul era învinovățit că nu își poate instrui trupa să îndeplinească ordinele și era avertizat să numească oameni care doreau să facă corect acest serviciu pentru comunitate. Pompierii care conduseseră utilajul de stropit în acea zi sunt puși să repare proțapul, iar primarul se va folosi de următoarea greșeală a comandantului pentru a-l schimba după încheierea contractului de un an. Aceste schimbări ne indică

¹⁹ *Ibidem*, ff 20, 21, 54.

²⁰ *Ibidem*, f. 60.

²¹ *Ibidem*, ff. 23-24.

²² *Ibidem*, f. 79.

²³ *Ibidem*, f. 107.

o ierarhie nedorită: comandantul pompierilor slujea intereselor Primăriei, care îl putea schimba dacă nu se supunea sau nu își îndeplinea bine îndatoririle.

O dată cu preluarea conducerii pompierilor, Primăria era solicitată să facă reparații la cazarma acestora, „fiind cu totul stricată, mai cu seamă în cazarma trupei. Numai pot șidea soldații din cauza multelor ploșnițe ce sunt”²⁴. La începutul lunii septembrie 1892 erau cumpărați cai robuști pentru utilajele pompierilor, însă primarul refuza achiziționarea de pături și harnașamente pentru aceștia pe motiv că ele apăreau deja în inventarul Comenzii de pompieri. În încercarea de a găsi obiectele pierdute, comandantul afla că soldații furau din unitate și pe timpul incendiilor, apoi vindeau obiectele precupeților din târg. Poliția era solicitată să rețină orice soldat care circula prin oraș fără bilet de voie²⁵.

La 1893, să fii soldat pompier nu era o sarcină ușoară: militarii erau solicitați de Primărie la stropitul cu apă al străzilor pline de praf, apoi trebuiau să aducă furajul pentru caii din cazarmă și lemne de iarnă sau hrana zilnică. În acest fel, comandantul devenea un adevărat manager care trebuia să-și gestioneze înțelept resursa materială și mai ales să și-o motiveze pe cea umană.

La 29 iunie 1893 Primăria era înștiințată de pompieri că „furgonul ce figurează la Comandă sau stricat cu totul neputând face nici un serviciu cu el, din cauza multor corvezi făcute și transportările furajului (...). Sunt de opinie de ase face altul din nou mai mare și solid, căci acesta care figurează astăzi ori ce reparație i se face totuș este în zadar căci costă mai mult și al doilea este toate lemnăriile putrede și [răs]scópte”²⁶. În același dosar găsim adresa prin care Ministerul de Interne aproba Primăriei Tecuci cumpărarea unui nou furgon, la prețul de 200 lei, de la maistrul Ilie Timuș²⁷.

În toamna aceluși an, după cum aflăm din cererea lui Dobre Constantinescu să fie numit comandant al pompierilor, postul era liber după ce Ilie T. Codrin solicitase mutarea în funcția de agent comunal în

²⁴ *Ibidem*, f. 82. În devizul estimativ alcătuit în luna august apare posibilitatea de a construi o nouă remiză a pompierilor. Corespondența arată condițiile grele în care locuiau pompierii: era necesară tencuirea dormitorului și a bucătăriei, repararea ușilor și ferestrelor, precum și înlocuirea tuturor geamurilor, mare parte pentru că lipseau ori erau prinse laolaltă cu nasturi (f. 94).

²⁵ *Ibidem*, f. 122. La un moment dat este furată o pereche de hățuri de la o saca cu apă, iar pentru a preveni astfel de furturi, prețul lor se reține egal din leafa întregii trupe de soldați. Același tratament îl primește și comandantul din partea primarului, care îl avertizează o dată cu punerea geamurilor la Foișorul de foc că orice daună din vina lui se va plăti cu propriul salariu (f. 134).

²⁶ SJGLAN, fond *Primăria orașului Tecuci*, dosar 11/ 1893, f. 6 („Coresponență cu Ministerul de Interne cu privire la personalul și dotarea comandai de pompieri”). S-a respectat exprimarea din documentul original.

²⁷ *Ibidem*, f. 8.

Tecuci²⁸. Numirea noului comandant era aprobată de Ministrul de Interne la 27 octombrie 1893. Din inventarul făcut la predarea funcției aflăm că în 1892 comandant al pompierilor era Iorgu Viorescu. Neatenția lui Codrin făcuse să se piardă câteva obiecte, astfel că Primăria solicita plata celor lipsă din inventar „precum și a degradărilor ce sau adusu instrumentelor pentru care i sau atras atențiunea încontinuu ca să fie cu mai multă luare aminte spre anu aduce daune Comunei”²⁹. Mai mult decât atât, se pare că Ilie Codrin mințise în procesul verbal de predare a obiectelor menționând ca fiind în stare bună multe dintre obiectele care trebuiau predate funcționale la schimbarea comandantului. În acest fel aflăm câteva dintre accesoriile cu care interveneau pompierii la acea vreme: „1. Scara de balcon au primit'o în stare bună și acum are limanul din stânga rupt, o mutercă³⁰ de fier lipsă. 2. Sorbul dela pompa No. 2 l'au primit bun și acum s'au trecut în inventar că e degradat la partea sorbică, ăst fel că nu funcționează...” – și lista continuă.

O altă dispută în legătură cu postul de comandant al pompierilor s-a manifestat prin demiterea lui Ilie Codreanu și numirea lui „D. Dobria Constantinescu fost sergent major în pompierii de București, Brăila și Galați (...) și confirmat la Tecuciu prin ordinul No. 49769/1893”. Deși fusese demis pentru incompetență, Ilie Codreanu făcea o petiție la Ministerul de Interne solicitând funcția de comandant măcar pentru vacanțe, pentru a-și întreține familia. Răspunsul Primăriei către ministru arată faptul că într-o asemenea funcție nu era acceptat un comandant incapabil: „solicitantul Ilie I. Codrin s-au permutat în alt serviciu de ôre-ce nu era capabil a îndeplini funcțiunea de comandant al pompierilor și nici pe aceia ce i s'a dat în urmă de agentul comunal pentru care au fost eliminat. (...) Ilie Codrin nu merită a fi comandant de pompieri fiind că dacă ar meritat se menținia de noi în acest serviciu”³¹.

La primirea „Comenzii Pompierilor Urbe Tecuciu” noul comandant nota prezența unui sergent brigadier, a unui trompetist și a 11 soldați din cei 20 ai efectivului complet. Instrumentele de incendiu erau compuse din:

- „Una pompă franceză Nr. 1 complectă cu mașinăria ei,
- Unu sorbu de pele învelit cu sfoară vechiu.
- Una chee de rubinet pentru șurupuri (...)
- Două semi-garnituri [furtunuri] de pânză cu rubinețile lor, din care una nouă.
- Una scară de balcoane din care limanul din stânga ruptu și mutelca de fer lipsă (...)
- Pompa Nr. 2 complectă cu mașinăriile ei.
- (...) Pompa Nr. 3 de coșuri degradată și nu funcționează.
- Una semi garnitură de pânză plesnită în mai multe părți.

²⁸ *Ibidem*, ff. 9, 12.

²⁹ *Ibidem*, f. 19.

³⁰ Adaosul tip ferăstrau care face unghi de 90° cu scara și care se spriină pe balcon în timp ce servantul urcă la etajul unei clădiri.

³¹ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 7/1894, ff. 1, 3.

- Unu car de goană pentru unelte, sistem vechiu.
- Șapte căngi de fer, cu cozi de lemn.
- Șapte topoare de incendiu degradate și unul cu coada ruptă.
- Patru curele cu cârlige de atârnat topoarele, degradate.
- Patru furci de fer cu cozile de lemn.
- Cinci lopeți de fer cu cozile de lemn usate.
- Trei scări de lemn..
- Cinci sacale de lemn cu osii de fer degradate cu totu, ăst fel că în caz de incendiu numai putem servi.
- Șase sacale de fer de unu cal, cu arcurile lor lăsate în jos și parte plesnite...
- Șapte perechi de hamuri de unu cal, din care numai una pereche are căpeșea...
- (...)Treisprezece casmale uzate și șase cozi rupte
- Optu cofe de pânză noi și șapte cofe de pânză veche
- (...)Unu felinar de incendiu cu cureaua lui
- (...)Cazarma ase repara având doa rînduri de geamuri degradate și sparte,
- 2 paturi de lemn vechi cu sobă de cărămidă – de astupat.
- Una teleancă de sunat alarma de incendiu”³².

Dacă până aici obiectele erau încă utile, ne întrebăm cum se împărțeau următoarele tacâmuri la bucătărie: „Bucătăria având 2 cotlăone, 2 cazane vechi cu capacele lor degradate; Una sită veche degradată; Două linguri vechi; Una puțină de borșu veche; Una laviță și o masă cu 2 scaune de stat trupa la masă, degradate”³³. O dată cu inventarul cazarmei era predat și „turnul de observație”, în care erau “două căldări” pentru stins începuturile de incendiu din împrejurimi.

După o serie de organizări și reorganizări ale pompierilor după 1874 dar și în perioada premergătoare Războiului de Independență, în data de 9 iulie 1891 apare Ordinul nr. 3149 care hotăra desființarea bateriilor de pompieri artileristi și înființarea în orașele respective a Secțiilor și Companiilor de Pompieri³⁴.

Povestea Foișorului de Foc din Tecuci. Sub îndrumarea arhitectului D. Curicu, în 1866 începe construirea unui foișor de foc pentru pompieri folosindu-se cărămidile Bisericii Sf. Ilie, distrusă de incendiul din 1858, cel care a ars mare parte din Tecuci.

Conform ordinului Ministerului Cultelor și Artelor numărul 341/1939, Foișorul din piața Observatorului era declarat monument istoric. La acea dată erau programate „înlocuirea construcției de lemn de la partea

³² *Ibidem*, ff. 19-20.

³³ *Ibidem*, f. 21.

³⁴ *Monitorul Oastei*, nr. 30 din 20.07.1895, p. 197. Măsura adoptată în iulie 1891 aducea o ușoară îmbunătățire dar nu schimba vechiul sistem și problemele lui. Importantă era desființarea divizionului și a bateriilor mixte de pompieri-artileristi, o dată cu revenirea la denumirea de secții de pompieri.

superioară” și „repararea ferestrelor turnului” care se deteriorau la furtună (pentru că pompierii le lăseau mereu deschise), apoi refacerea tencuielii exterioare³⁵. Era necesară totodată desființarea balconului de lemn și a grilajului de fier de la partea superioară, deteriorate și prezentând risc de prăbușire. Instalația electrică nu era completă, iar treptele erau deteriorate. Situația nu era de dată recentă. După un deviz estimativ din 23 martie 1897, turnul de observație avea nevoie de vopsirea acoperișului „cu minim de fer” și văruire (la interior pardoseala cu vopsea, la exterior zidurile cu „var gri și seu”), repararea ușilor și ferestrelor³⁶. Pentru reparații sunt găsiți maiștrii Iancu Polac și Iancu Marcovici. Cu puțin înainte de cutremurul din noiembrie 1940 urma să se investească o sumă uriașă în restaurarea Foișorului; devizul din 15 mai 1940 menționa suma de 86.000 lei: „În locul turnulețului de lemn se va construi un turnuleț cu exacta înfățișare a celui ce există în prezent, din cărămidă presată și tencuit cu mortar de ciment”, totul susținut de un planșeu din beton armat. Anunțul pentru licitația publică era publicat în Monitorul Oficial numărul 21 din 26 ianuarie 1940, în ziarele “Jurnalul” (nr. 190) și “Curierul Tecuciului” (din 27 mai 1940). La licitația din 14 iunie nu se prezintă însă nici un ofertant. Ulterior, pentru licitația din 27 septembrie 1940 sunt menționați Ștefan Diacu, „antreprenor de lucrări publice” din Bârlad și Pantelimon Vasilescu din Focșani³⁷. Acesta din urmă câștigă licitația, iar la sfârșitul lunii octombrie 1940 oficialitățile fac recepția la Foișor³⁸.

Ne putem doar imagina uriașa dezamăgire a Tecuciului când doar o lună mai târziu Foișorul proaspăt renovat se prăbușea într-o ruină la cutremur. Alături de Foișor a mai fost afectat și abatorul. Ordonanța de plată din 15 martie 1941 ne vorbește despre „plata curățitului a 19.130 cărămizi, rezultată din dărâmarea halilor și foișorului din piața Observatorului”, folosite ulterior la „diferite lucrări și construcții, renovări și reparațiuni de imobile comunale”³⁹. Pentru operațiunea de „scoaterea și curățirea cărămizii rezultată din dărâmarea halilor și foișorului” este acceptată la 6 martie 1941 oferta lui Prisecaru Ioan⁴⁰.

După ce Poliția se mută „în camerele dlui avocat Crăescu în strada Carol”, camerele cedate de instituție sunt transformate una în magazie de aprovizionare a pompierilor „iar a doua s-o unim cu camera de gazare, făcând din ele sală de mese”⁴¹. Secțiile nou create urmau să ocupe localuri

³⁵ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 49/1940, f. 4 („Lucrările de restaurarea Foișorului din piața Observatorului”). Vezi și fondul *Prefectura Tecuci*, dosar 69/1940 („Pagubele făcute de cutremurul din 9/10 noiembrie 1940”).

³⁶ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 26/1897, f. 3.

³⁷ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 49/1940, f. 21.

³⁸ *Ibidem*, ff. 25, 27.

³⁹ SJGLAN, fond *Primăria Tecuci*, dosar 62/1941, f. 48.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 50.

⁴¹ *Ibidem*, f. 44. Devizul de plată în acest sens vorbește despre „renovarea a două camere și imobilul proprietatea Comunei, fost ocupat de Poliția orașului Tecuci, necesare pentru

specifice activității lor, iar despre comanda pompierilor din Galați aflăm dintr-un ordin al Ministerului de Interne datat 7 august 1891 că „pompierii din acel orașu [Galați] urmând a forma o secție deosebită cu un efectiv de 1 sergent major, 4 sergenți, 8 caporali, 42 soldați și 24 cai pusă sub comanda unui Locotenent luat din Regimentele de artilerie și având harnașamentul și materialul de incendiu necesar (...) Comuna să dea cât mai neîntârziat mijloacele trebuitoare pentru a se procura localurile necesare la adăpostirea ómenilor, cailor, harnașamentului și materialului de incendiu”⁴². Înțelegem că modelul Galațiului era aplicat inclusiv în țară și la Tecuci.

O matrice sigilară a pompierilor tecuceni. În data de 13 ianuarie 1843 Tecuciul trimite Eforiei de la Iași adresa nr. 11507, fapt ce înseamnă pentru Tecuci înființarea primei unități de pompieri.

La Arhivele Naționale Istorice Centrale din București, în colecția de matrice sigilare se află două piese care au aparținut în perioada 1860-1866 Comenzilor Pompierilor din Bacău și Tecuci. Aceste matrice erau confecționate dintr-un material dur și erau menite să imprime sigiliul pe documente. Ele erau principalul mijloc de garantare a secretului și de asigurare a autenticității actului și au fost analizate cu ajutorul sigilografiei și heraldicii de către Laurențiu-Ștefan Szemkovics. Pe una dintre matrici este inscripționat: «Principatele Unite. Comanda Pompierilor de Bacău», iar pe cealaltă «ROMANIA. COMANDA. POMPIERILOR. TECUCIU»⁴³. Caracteristicile sigiliului sunt următoarele: el este rotund (37 mm), din alamă, gravat în excizie având în câmp două scuturi de tip francez modern, acolate la câte un colț superior, cel din dreapta încărcat pe albastru cu o acvilă⁴⁴ încoronată, cu capul spre stânga, ținând în cioc o cruce latină așezată oblic, având aripile⁴⁵ deschise și zborul în jos, cel din stânga încărcat pe albastru cu o întâlnire de zimbru reprezentată cu capul animalului văzut din față, având o stea cu opt raze între coarnele ale căror vârfuri sunt orientate în sus. Scuturile sunt timbrate de o coroană închisă, fără tocă, compusă dintr-un cerc împodobit cu pietre prețioase, surmontat de opt fleuroane ascuțite (dintre care cinci sunt vizibile), din vârful cărora pornesc opt arce albastre care se reunesc în partea de sus și se termină printr-un glob crucifer, cu cruce labată (cu brațele de formă concavă).

Ulterior matricei sigilare, documentele de corespondență foloseau numele Comenzii de pompieri în contextul siglei casei regale atunci când

păstrarea și protejarea materialului de apărare pasivă a Secției de Pompieri Tecuci”(f. 42). Reconstrucția se făcea cu „materialele recăștigate găsite la abator”.

⁴² SJGLAN Galați, fond *Primăria orașului Galați*, dosar 94/1891, f. 10.

⁴³ Szemkovics 2013: 3-7. Arhivele Naționale Istorice Centrale, col. *Matrice sigilare*, nr. 3144.

⁴⁴ Simbolizează curaj, hotărâre, zbor spre înălțimi. Conform cerințelor artei heraldice, acvila trebuie reprezentată văzută din față, cu capul spre dreapta și aripile deschise. În tradiția populară este simbol al focului, al incendiului și al devastării; purtător al luminii; reprezintă persoana și puterea regelui, dar și capitala și imperiul acestuia.

⁴⁵ Simbol al avântului; indică facultatea cunoașterii, o eliberare și o izbândă.

erau documente destinate Ministerului. În cazul corespondenței locale între instituții, pe amprenta sigilară a pompierilor apare simbolul primăriei Tecuci.

Înființarea Secției de Pompieri Tecuci. Înființarea Secției de Pompieri Tecuci s-a făcut la 1 august 1928 ca urmare a solicitărilor făcute de Primărie, cu ajutorul Ministerului. Documentul, mărturie a eforturilor conjugate pentru a compune personalul Secției, este datat 21 iulie 1928. În acel moment se ia decizia detașării, din alte 11 unități, a personalului necesar la Tecuci: Brăila trimite 4 soldați, dintre care doi „cu știință de carte și unul zidar”, Galațiul trimite pe Bușilă Spiridon, caporalul necesar pentru instrucția trupei, Ploieștiul trimite un soldat fierar, Craiova detașează 3 soldați, Buzăul trimite la Tecuci un soldat cu meșteșugul potcovăritului, Giurgiu – 2 soldați, Chișinău – 3 soldați (din care unul cizmar), Bacău – 3 soldați (din care unul lemnar), de la Roman vine un caporal, de la Focșani – 1 sergent și 2 soldați, iar Severinul trimite un caporal și un soldat de meserie lăcătuș. Echipamentul acestora consta în cămăși, izmene, ciorapi, manta și veston, pantaloni, capelă, o pereche bocanci și cască de protecție⁴⁶.

„Urmând ca pe ziua de 1 August a.c. să se înființeze secția de Pompieri Tecuci, vă rugăm să vărsați următoarele grade inferioare (...) pentru ca înființarea acestei secții să se poată îndeplini ușor și în cele mai bune condițiuni”⁴⁷. În adresa Inspectoratului către Primăria Tecuci se menționează ordinul de înființare a Secției și măsurile care trebuie luate de autorități:

„Potrivit aprobării Domnului Ministru de Războiu pusă pe referatul No. 3004 din 4.VII.1928 a acestui Inspectorat,

Am onoare a vă ruga să binevoiți a cunoaște că secția de pompieri militari solicitată de acea primărie, va fi instalată pe ziua de 31 iulie, astfel ca la 1 August să ia serviciul în primire.

Potrivit convențiunei, vă rugăm să binevoiți ca localul să fie pus în stare bună, iar materialul de incendiu să fie reparat.

(...) Bugetul de întreținere a secției pe cele 5 luni se ridică la suma de 402.302,10, de oare ce din bugetul anual de 682.808,70 s-au dedus sumele ce reprezintă soldă, hrană și întreținere pe cele 7 luni”⁴⁸.

Într-o dare de seamă înaintată la 5 august către Inspectoratul Pompierilor, comandantul Secției menționează dotarea existentă și starea deplorabilă a materialului de stingere a incendiilor precum și o serie întregă de nevoi la acest local:

„Materialul de incendiu (...) și diferite accesorii trebuiesc complet înlocuite. Sunt 2 pompe cu câte două cilindre vechi (...) care au fost reparate în nenumărate rânduri și tot nu se poate face față unui incendiu. Nu avem scări, topoare, corzi de salvae, brăie de incendiu,

⁴⁶ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 3/1928, f. 24.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 5.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 6.

zonă, astfel încât recruții cu abilități și îndemânări bune erau reținuți, la pompieri ajungând doar cei pe care îi lăsa Regimentul să plece.

O dată cu anul 1921 colonelul Gheorghe Pohrib convinge Statul Major ca recruții pentru pompieri să fie repartizați direct unităților de pompieri, iar după 1 ianuarie 1927 unitățile de pompieri sunt administrate de Inspectoratul Pompierilor Militari.

Bazele instrucției pompierilor profesioniști se făceau într-un Centru de Instrucție începând cu 1 august 1926. În acel moment este înființată o școală de instructori la care sunt chemați anual ofițerii, subofițerii și viitorii gradați⁵³. Unitățile de pompieri din țară, inclusiv Secția de Pompieri Tecuci, sunt solicitate să trimită la 13 februarie 1929 câțiva reangajați pentru a urma cursuri de pregătire în domeniul gazelor ținute la cazarma Malmaison din București⁵⁴.

Sublocotenentul Vlad Radu este unul din militarii care au urmat cursurile Centrului de Instrucție. Corespondența de arhivă arată implicarea ofițerului în căutarea de soluții Tecuciului în prevenirea incendiilor la nivelul nevoilor. Unul dintre exemple este preocuparea pentru prevenirea incendiilor în cinematografe. Pentru a scurta timpul de intervenție al militarilor, el solicită Primăriei următoarele măsuri:

„Toate instituțiile de stat și particulare să se lege telefonic la serviciul de pompieri (...) și să fie prevăzute cu guri de apă suficiente, de aceeași mărime și tip ca ale orașului.

Toate cartierele mărginașe ale orașului să fie legate telefonic cu serviciul de pompieri prin serviciul poștal și acolo unde nu există canalizare sau guri de apă, să se construiască bazine”⁵⁵.

Secția de pompieri era legată la centrala telefonică începând cu 9 august 1928. Peste câteva zile Secția primește din partea Primăriei o inscripție pe care scria mare, la intrarea în cazarmă: „Inspectoratul Pompierilor militar, Secția Tecuci”⁵⁶.

În urma solicitării Inspectoratului Pompierilor, Secția Tecuci întocmește o listă cu îmbunătățirile propuse pentru localul cazarmei, „materiale de incendiu, scule și ustensile, cai, ce trebuie aduse în unități, spre a putea cere înscrierea lor în bugetul viitor”⁵⁷. Între numeroasele nevoi ale Secției Tecuci este solicitată și „o auto-pompă cisternă pentru care întreg consiliul comunal a aprobat”, dar pentru care Primăria refuza încă achiziția. La 1 septembrie 1928 Compania de Pompieri București face o surpriză Secției Tecuci și o înzestrează cu „una pompă Knaust Md. 1882, în bună stare de funcționare, având accesorii”, o saca și un car de unelte în bună stare de funcționare. Cu alte cuvinte, deși nevoile Secției trebuiau îndeplinite conform necesităților de secol XX, ei primesc tehnică de lucru

⁵³ *Idem.*

⁵⁴ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 2/1928, f. 31.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 57.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 86.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 96.

folosită și veche de peste 50 ani⁵⁸. În schimb, la câteva zile Secția este „dotată” cu noi apariții editoriale: „«Educațiunea morală și națională în armată» și «Albumul ostășesc al Neamului Românesc» (...) lucrări de un prețios ajutor”⁵⁹.

Într-o raportare din anul 1928 cu privire la dotarea cu materialele necesare echipei de neutralizare a armelor chimice, Secția de pompieri menționează că nu dispune de materiale precum măști, aparate izolante de respirat, costume, mănuși și cizme contra yperitei, genți cu materiale de intervenție și altele⁶⁰. Cu cele trei sacale și patru pompe de diverse mărimi, pompierii abia puteau birui incendiile, nicidecum gazele de luptă aruncate din aer.

Conștient de lipsurile unităților din țară, Comandamentul Pompierilor solicită un memoriu cu propuneri de organizare și dotare a pompierilor pe timpul unui conflict armat. Sublocotenentul Vlad Radu din Secția Tecuci punctează îndeplinirea câtorva nevoi urgente: mărirea efectivelor existente de oameni și cai, completarea materialului de incendiu, alimentarea permanentă cu apă, stabilirea unor mijloace de anunțare și comunicare, organizarea unui „serviciu chimic al pompierilor” care să fie școliți de Comandament în folosirea măștilor și îndepărtarea efectelor pericolelor aero-chimice⁶¹. Bibliografia folosită pentru instrucția trupei consta în instrucțiunile Comandamentului și următoarele cărți: „Arma chimică” de colonelul George E. Popescu, „Instrucția cu măștile în corpurile de trupă” de maiorul Niculae D. Popescu, „Gazele de luptă” și „Organizarea serviciului de gaze de luptă” de maiorul Niculae Popescu, „Curs de fumigene și proiectile speciale” de maiorul I. Popovici, „Instrucțiuni tehnice pentru desinfectarea și consumarea măștilor” de farmacistul Constantin Hârșovescu, „Fiziologia și terapeutica gazelor de luptă” de colonelul Ion Bălănescu⁶².

La 17 iunie 1929 sublocotenentul Vlad Radu primește din partea Inspectoratului Pompierilor brevetul cu medalia „Răsplata serviciului militar” conferit prin Înaltul Decret numărul 2695/1928 pentru 15 ani serviți cu cinste în armată. La acea dată efectivul Secției de pompieri Tecuci număra 27 de militari, frunțași soldați în mare parte⁶³. Ca dovadă a meritelor sale amintim una din ideile susținute îndelung de locotenentul Vlad Radu. Pe lângă înființarea unor hidranți la periferia orașului, comandantul propune formarea unei formațiuni profesioniste de servanți pompieri salvatori. În conferința de promovare a acestei idei în fața

⁵⁸ *Ibidem*, f. 131.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 152. Un alt document din anul înființării Secției Tecuci este „Programul de instrucție pe săptămâna 20 Octombrie până la 4 Noiembrie 1928” (f. 190).

⁶⁰ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 4/1828, f. 21.

⁶¹ *Ibidem*, f. 86.

⁶² *Ibidem*, f. 275.

⁶³ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosar 12/1931, f. 221.

autorităților comandantul Secției Tecuci vorbește în 1931 despre necesitatea formării unei echipe de salvări și modul de execuție în diverse situații.

„Salvarea este una din cele mai importante operațiuni ce trebuie executată de pompieri cu mult curaj, îndemânare, prudență și devotament, atunci când sunt anunțați de pericole ca: inundații, asficsieri, salvări din puțuri, bazine, etc. A salva înseamnă a scăpa de la moarte sigură, persoane și animale, iar de la distrugere, obiecte de valoare și mobilier.

Modul de execuție. Salvările de persoane se fac de 1-2-3 pompieri după împrejurări, situațiuni, starea persoanelor ce trebuie salvate și materialele de care dispun în acest scop ca: brâe, corzi, cordițe, saci, plăși, scări, etc (...)

Necesitatea formării unei echipe de salvare. În interesul general obștesc și pentru a fi de un ajutor real și urgent la înștiințarea organelor polițienești sau particulare în cazuri grave cum ar fi: răniri, asficsieri, leșinuri, e absolut necesar (...) să existe câte o echipă de salvare dotați cu materialele necesare spre a interveni la cerere (...)

În acest scop, s-ar înlocui tristul și durerosul aspect de astăzi (...) unde răniții de la CFR, ciocniri de căruțe, etc, sunt duși pe brațe în jalea și durerea mulțimii ce-l privește sau în cel mai fericit caz pe câte o targă sanitară”⁶⁴.

Preocupări ale Secției de Pompieri Tecuci pentru siguranța comunității. În Darea de seamă pentru anul 1929, Secția de pompieri Tecuci menționa câteva aspecte legate de specificul incendiilor (în mare parte la imobilele de locuit, apoi la anexele pentru furaje și la cele gospodărești), dotarea cu tehnică de stingere și alte nevoi ale subunității, rezultatul controalelor pe linie de prevenire și stingere a incendiilor, instrucția în cazarmă și propuneri de îmbunătățire a activității, dovedind o permanentă preocupare pentru siguranța comunității în diverse situații de urgență:

„Pentru ca serviciul de incendiu al orașului Tecuci să devie cât mai perfect organizat e absolută nevoie a (...) se reface actuala remiză a materialului de incendiu (...); am avea posibilitatea de a înființa camere pentru diferite ateliere foarte necesare secției, camera pentru depozitarea alimentelor și zarzavaturi, sală de educație fizică, etc”⁶⁵.

La acea vreme pompierii lucrau cu următoarele mașini: carul de unelte tip “Knaust” (dotat cu trepiede pentru furtunuri, 30 de găleți de pânză, o scară de 9 metri și alte 3 tipuri de scări, 4 corzi de salvare și aparat de respirat *Dräger*), o pompă Knaust și 3 sacale pentru transportul apei. Cu toate că cei 30 de soldați ai Secției (din care 7 unguri, 3 nemți și un polonez) au fost dotați cu îmbrăcăminte nouă, se resimte nevoia dotării cu o auto-pompă cisternă, topoare mari și noi construcții în curte.

⁶⁴ Ibidem, f. 522.

⁶⁵ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosar 9/1930, f. 258.

Din adresele comandantului Secției de pompieri putem deduce chestiuni importante pentru pompierii din perioada interbelică, precum necesitatea unei camionete pentru transportul materialului de incendiu în cazul unui foc în zonele rurale⁶⁶, sau cum arăta scena unui incendiu din luna mai 1930. Deranjați de faptul că oamenii se îngrămădesc să privească și că își abandonează mașinile în mijlocul drumului, pompierii solicită ca în aceste cazuri poliția să elibereze zona de persoanele care stânjesc formarea dispozitivelor de intervenție. Este posibil ca tesacurile de care am amintit anterior să fi fost utilizate la păstrarea ordinii în cazul în care în timpul incendiilor bunurile evacuate ar fi ispitit hoții:

„Sergenții din posturi să ia măsuri a opri circulația și îngrămădirea trăsurilor în direcția incendiului la anumite încrucișări de străzi. Toți spectatorii care din curiozitate de-a fi cât mai aproape îngrămădindu-se pe străzi în fața și chiar în curtea localurilor incendiate să fie opriți la mari distanțe. Unitatea de pompieri chemată la foc să poată mărșălui în bune condițiuni, instala materialul și întinde liniile de furtune; iar personalul să poată ecsecuta ordinele sub semnatului și însărcinările ce au fără a fi împiedicați de nimeni. Din cauza acestor nereguli spectatorii calcă pe liniile de furtune, nu se poate manevra materialul în bune condițiuni, se face gălăgie când trebuie să domnească o mai mare liniște”⁶⁷.

Una dintre principalele probleme ale Secției Tecuci, raportată Regimentului 5 Obuzerie în iunie 1930, făcea referire la nevoia unor consultații medicale pentru oameni și cai deopotrivă. Comandantul pompierilor solicită un „medic și un veterinar care să viziteze animalele acestei unități (...) ni s-a comunicat de garnizoana locală că a fost numit Dl. maior Lucescu pentru animale și Dl. căpitan Golștein, medicul Reg. 5 Obuze, pentru oameni”⁶⁸. Este menționat faptul că animalele erau îngrijite cu regularitate, însă pompierii Secției erau consultați de un subofițer asistent care nu putea prescrie tratament bolnavilor. Mai mult decât atât, se pare că pompierii erau complet neglijați în cazul în care ajungeau la infirmeria garnizoanei, ca dovadă fiind atașate declarațiile unor soldați care se întorseseră din spital mai bolnavi decât la internare din cauza faptului că fuseseră supuși la diverse corvezi ca să „merite” consultația.

Cinematografele și funcționarea lor sunt un subiect mult discutat și schimbările în sensul protejării populației se dovedesc greu de implementat în conștiința oamenilor. Cu toate că la 24 ianuarie 1929 cinematograful din Tecuci a fost afectat grav de un incendiu, în luna iunie 1930 spectacolele se desfășurau cu ieșirile legate în lanțuri, ușile de evacuare nu se distingeau pe întuneric iar pentru a optimiza profitul sala avea scaune peste limita de locuri admisă. Având în vedere pericolul la care erau expuse persoanele din

⁶⁶ *Ibidem*, fila 218

⁶⁷ *Ibidem*, f. 215.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 26. Pompierii făceau parte din Ministerul Armatei, în cadrul armei Artilerie, fapt pe care îl putem deduce din apartenența la Obuzerie.

incinta „sălii de spectacole a Coloniilor școlare”, Secția de pompieri sesizează Primăria și Poliția Tecuciului:

„1) Nu se aprind luminile de siguranță în timpul cât rulează filmul în sală.

2) Leagă cu un lanț ambele uși de la intrare imediat ce a ajuns aproape de ultimul act; contra dispozițiunile art.16 din Regulamentul sălilor de spectacole.

3) La cabina operatorului nu se respectă dispozițiunile art. 30, 36 și 37.

4) Nu are telefon conform art. 40.

5) Nu are planul localului prevăzut de art.46, expus în vestibulul localului; nici Secției de pompieri nu l-a înaintat și nici primăriei locale pînă, deși sala funcționează de la 22 Noiembrie 1929.

6) Se introduc scaune mobile în sală, chiar de personal contra art. 18 din regulament (...)⁶⁹.

La finele anului vizita este reluată pentru a verifica remedierea problemelor. Într-o adresă către Primăria Tecuci pompierii înștiințau despre faptul că „sala în care se dau reprezentațiile de cinematograf nu îndeplinește condițiunile (...), iar personalul de serviciu nu se conformează dispozițiunilor legii teatrelor (...) publicată în M.O. nr. 57 din 12.04.1925”⁷⁰. Vizita pompierilor la „cinematograful comunal unde Asociația Coloniilor școlare Tecuci dă reprezentațiuni” scoate la iveală, la 28 noiembrie 1929, câteva nereguli de prevenire a incendiilor:

„1. Nu este fixat numărul locurilor în sala, în conf. cu art. 13.

2. Nu are scaunele așa după cum se specifică la art. 18 și aranjate conf. art. 19 și 20.

3. Nu are gurile de apă prevăzute la art. 25.

4. Nu are lumini de siguranță și inscripțiuni, iar ușile se țin încuiate și altele legate în timpul spectacolelor, contra art. 27.

5. Încălzitul în sală nu se face conf. Art. 28.

6. Nu are nici un medicament și nici un telefon conf. art. 46.

7. Nu are planul localului și nu l-a înaintat [cătref] Secția de pompieri.

8. În sală nu este numit în fiecare seară câte un reprezentant al poliției locale conform art. 53⁷¹.

Vechile probleme cu dotarea deficitară revin. Dintr-un raport al comandantului Secției Tecuci, care solicită un șofer la Inspectoratul Pompierilor Militari, aflăm un amănunt interesant despre perspectivele de dotare ale pompierilor la 12 august 1929: „Am onoare a raporta că azi s-a semnat contractul între Primăria orașului Tecuci și procuristul Casei «Waldemar Fehlemayer» pentru cumpărarea unei autopompă cisternă capacitate 3500 litri apă⁷². În noiembrie 1929 Secția de Pompieri Tecuci

⁶⁹ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosar 9/1930, f. 186.

⁷⁰ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosarul 2/1928, f. 20.

⁷¹ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosar 1/1928, f. 121.

⁷² SJGLAN, *Compania Tecuci*, dosar 1/1928-1929, f. 196.

solicita Primăriei sprijinul celor două cisterne din dotare pentru că „cele 3 sacale ce posedă acest serviciu de circa 2.000 litri apă și cu materialul atât de rudimentar de care dispunem este imposibil a se face față unui incendiu mai serios”⁷³. Deducem astfel că mult dorita auto-cisternă a rămas de domeniul viitorului, și nu primim lămuriri despre ce s-a întâmplat cu suma achitată. Nevoia dotării cu tehnică de stingere nouă se face resimțită și într-un incendiu major din Tecuci din data de 24 ianuarie 1929. Ca urmare, Primăria Tecuci este solicitată de Inspectoratul Pompierilor să aloce fonduri pentru topoare și o „auto-pompă cisternă, mașina capabilă a da un mare randament la foc, acționând cu putere și ajungând în cel mai scurt timp la locul sinistrului”⁷⁴.

În urma stăruințelor Inspectoratului la autoritățile din Tecuci de a remedia lipsa dotării și neîntreținerea tehnicii de lucru, Secția urma să primească o autopompă achiziționată de Primărie. După ce fusese înștiințată încă din noiembrie 1928 că „actualele pompe nu mai pot fi socotite ca utilizabile la un foc mai serios și (...) este absolut necesar a se dota secția de pompieri cu o autopompă cisternă”, în toamna anului 1929 aceasta refuză să cumpere mașina de pompieri pe motiv că nu sunt fonduri. Comandantul Pompierilor, colonelul Gheorghe Pohrib, trimite o adresă la 9 noiembrie prin care anunță că va desființa Secția de Pompieri dacă autoritățile locale refuză sprijinul:

„Secția Pompieri Tecuci a luat ființă în urma unor intense stăruințe, spre a se pune capăt situațiunei dezordonate în care se găsea vechiul serviciu de pompieri. Ministerul Armatei (...) a detașat unitatea de pompieri însă în anumite condițiuni, cu scopul principal de a evita discreditul soldaților în fața cetățenilor, atunci când ei vor fi chemați la datorie. Pe aceste considerațiuni și pe baza convenției dintre cele 2 autorități (...) cu surprindere suntem informați astăzi de către secție că primăria intenționează a numai realiza această dotare”⁷⁵.

Pe lângă autopompele noi de stingere apare noutatea unui costum special construit, în care militarul rezista la temperaturi ridicate. La 22 ianuarie 1929 Inspectoratul solicită Secției de Pompieri Tecuci să colaboreze cu Primăria pentru a se aloca bani în vederea achiziționării unui „aparat izolant contra gazelor și fumului” din Germania⁷⁶.

Pregătirea fizică, teoretică și psihică a pompierilor militari. Într-un bilanț al activității pe anul 1928, Inspectoratul Pompierilor arăta că urmărește a dezvolta „sentimentul de mândrie în soldatul pompier, atât prin faptul că poartă haina de cinste a țării, cât și prin aceea că soldatului pompier i se încredințează paza vieții, averii și de multe ori a onoarei cetățenilor”. Instrucția trupei „trebuie făcută astfel ca

⁷³ *Ibidem*, f. 139.

⁷⁴ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 2/1928, f. 54.

⁷⁵ *Ibidem*, f. 295.

⁷⁶ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 2/1928, f. 23.

fiecare ostaș să fie convins că haina militară o poartă numai bărbații valizi, cinstiți și cu căpătâi pe lumea aceasta”⁷⁷. Aceasta se făcea prin modelul dat de însuși comandantul unității de pompieri: „soldatul trebuie să vadă în șeful său pe omul întreg, cinstit, devotat serviciului său; să-l aprecieze bun și cinstit bărbat și tată de familie, bun gospodar, bun cetățean (...) Deci muncă cinstită, dragoste de soldat și instituție, devotament către serviciu”⁷⁸.

Se insista asupra colaborării strânse și respectului dintre recruții pompieri și instructori: „fiecare ofițer și gradat din pompieri să se convingă că nu se poate forma un soldat decât dacă s-a apropiat cineva de el, dacă i-a supravegheat fiecare mișcare (...) Nu este admisibil ca un om, oricât de slăbuț ar fi fizic sau intelect, să nu poată executa bine o mișcare pe care a văzut-o executată bine și i s-a dat explicații de către instructorul său”. Fiecare zi de instrucție, conform ordinelor, se termina „cu o oră de jocuri și cântece național-patriotice” pentru o legătură sufletească între oamenii unității.

Una din cele mai interesante propuneri este viziunea pompierului despre lupta pe front: „se va căuta să se desvolte în soldat un respect mistic, religios dacă voiți, pentru front (...) omul nu va fi lăsat să piardă noțiunea respectului pentru frontul său (...) să știe să mânuiască pușca și grenada”⁷⁹. Probabil la acestea s-a gândit Inspectoratul Pompierilor când a luat decizia, la 1 aprilie 1929, să redacteze publicația „Buletinul Pompierilor Români”. „Prin acesta se va face și o legătură sufletească mai apropiată între toate organizațiile de pompieri din țară, legătură care până astăzi nu a existat”⁸⁰. Directorul publicației era maiorul Lupașcu, iar abonamentul pe un an costa 240 de lei.

O dată cu 7 februarie 1929 Inspectoratul Pompierilor pune accentul pe transformarea cazarmii într-un spațiu deopotrivă al rigorii militare și al atașamentului față de arma Pompieri. Se urmărește formarea unor cadre care să poată comanda și instrui la rândul lor viitorii recruți:

„Se va da toată atențiunea cuvenită pentru ca oamenii să fie încontinuu supravegheați de ofițeri și gradați, dându-se fiecărui recrut un bun îndemn, o vorbă de îmbărbătare, distrându-i prin jocuri [românești cinstite ca Hora, Brâul, Bătuta, Banul Mărăcine, ca la Breaza], cântece și cuvântări, îndepărtându-li-se dorul de casă (...) Orele de educație militară vor fi făcute personal de comandantul unității, insistând asupra acestei educațiuni a sufletului (s.n.), (...) educație morală cel puțin odată pe săptămână de către preot sau de un profesor. (...) Soldatul trebuie, pe cât posibil, să vadă și să pipăie totul. Materialul de specialitate (mașini, pompe) trebuie să fie întotdeauna adus în fața oamenilor pentru ca să le vadă atunci când învață

⁷⁷ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 2/1928, f. 196.

⁷⁸ *Ibidem*, ff. 201-202.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 197.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 122.

*nomenclatura materialului. (...) Din nenorocire procentul de analfabeți în țara noastră fiind destul de mare, (...) în fiecare unitate va funcționa o școală de carte supravegheată de comandant*⁸¹.

Programul de instrucție avea două perioade: zilnic se făcea educație fizică, dar în prima etapă se făcea instrucția pe jos și cu arma, descrierea materialului de incendiu și instrucția zilnică la acesta, punerea harnașamentului și conducerea trăsurii, procedee de stingere și salvare, descrierea și mânăuirea măștii de gaze, educație morală, educație militară, Codul justiției militare, igienă, coruri și dansuri și învățarea scrisului; într-a doua etapă se făceau unitățile de măsură și greutate, exerciții cu gazele de luptă și aparatul de respirat "Dräger", trageri și scrima cu arma, extincatoare, coloana cu muniții (materie rămasă din timpul Războiului de Independență), transporturi militare, istorie și geografie⁸². De asemenea, duminica se mergea la biserică, prin rotație. Tot în direcția cultivării spirituale a trupei din cazarmile de pompieri, Inspectoratul înștiința periodic despre aparițiile editoriale cum era broșura preotului I. Dăncilă din Sibiu numită „În luptă cu ispita”⁸³.

O dată cu 1 iunie 1929 Inspectoratul Pompierilor plănuiește să înceapă „școala anuală pentru formarea infirmierilor de oameni și cai necesari” inclusiv Secției Tecuci, care este solicitată să trimită cursanți pentru 45 de zile⁸⁴. În data de 28 aprilie 1931 Inspectoratul General al Artileriei hotărăște înființarea unei Școli de subofițeri pompieri pe lângă Comandamentul Pompierilor. „Potrivit noii legi de organizare a Ministerului de Războiu, Inspectoratul Pompierilor Militari fiind transformat în Comandament”, se face cunoscut Secției Tecuci (la 6 septembrie 1929) că noua denumire va fi Comandamentul Pompierilor Militari⁸⁵.

În 1931 se împlinesc 3 ani de existență a Secției de pompieri, iar documentul numit „Istoricul dela înființarea serviciului de incendiu militar în orașul Tecuci, 1 August 1928 și până la 1 Ianuarie 1931”⁸⁶ face o retrospectivă a perioadei. Să ne reamintim, Secția Tecuci era înființată în urma unei convenții dintre Primărie și Ministerul Armatei, aprobată de Marele Stat Major cu ordinul nr. 10766 la 1 august 1928. Tehnica de intervenție consta inițial într-o „pompă cu doi cilindri Mod. francez, cumpărată din Paris la 1874, Primar Gh. Cuza; una pompă cu doi cilindri ficsă pe cărucior cumpărată din București 1912, primar D. Balaban; un car unelte; trei sacale cu butoi de lemn fiecare circa 700 litri apă, materialul complet uzat”⁸⁷.

⁸¹ *Ibidem*, f. 41.

⁸² *Ibidem*, f. 44.

⁸³ *Ibidem*, f. 231.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 143.

⁸⁵ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 2/1928, f. 233.

⁸⁶ SJGLAN, fond *Compania Tecuci*, dosar 12/1931, fila 398.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 398.

Primul incendiu, după trecerea de la pompieri civili la cazarma cu pompieri militari, a fost în strada Logofăt Tăutu nr. 13 la „casele Dlui Vaisser Becher”, apoi în satul Furceni, ocazie cu care comandantul a „constatat că materialul existent nu poate să mai fie întrebuințat, se mișcă toate roțile obezii, spițe. Lipsa materialului de incendiu și a topoarelor necesare la diferite izolări”⁸⁸. Probleme s-au ivit și după primirea unei pompe model “Knaust” de la București, împreună cu două sacale și un car pentru unelte: „una pereche cai năvăși au rupt șleurile, opritori, hamuri și nu vor să tragă cu nici un chip”⁸⁹. Încă din primăvara lui 1929 firma “Dräger” furnizează Secției Tecuci, prin Inspectoratul Pompierilor, un aparat de respirat al cărui cartuș filtrant dura 1,5 ore.

Dintre autoritățile care au vizitat Secția Tecuci după înființare sunt amintiți comandantul unității, iar pentru 25-26 noiembrie și decembrie 1929 colonelul Gheorghe Pohrib, Inspectorul General al Pompierilor Militari. Periodic, Secția este inspectată de căpitanul Horia Popa Liseanu și de maiorul Pancu N. Petre, comandantul administrativ, care verifică trupa la toate categoriile de instrucție.

Concluzii. Între aspectele tehnice desprinse din documentele de arhivă putem observa calitățile pompelor de stingere, precum și procedeele folosite în localizarea incendiilor în anul 1876 cum ar fi folosirea unor mici pompe pentru desele incendii de la hornurile caselor pentru a ușura lucrul cu pompa mare. La un moment dat, în inventarul Secției apare un felinar de brâu; acesta era susținut de o curea și oferea lumină servantului (toporașul) care își folosea ambele mâini pentru a lucra cu toporul sau cu cangea.

Unul dintre dosarele din fondul Companiei Tecuci ne arată „Programul de instrucție al echipelor de pompieri”. Aceștia erau învățați nomenclatura materialului de incendiu și funcționarea acestuia. Instrucția cu materialul de incendiu (furtune, pompe) se făcea în interiorul fabricilor și alte obiective dificil de stins din localitate, după care urma întreținerea și curățarea tehnicii de stingere.

Una dintre materiile predate pompierilor se numea „procedeele de stingeri și salvări, operațiunile pentru stingere”, un alt curs era cel de „salvări de persoane, animale, obiecte, transportul persoanelor asfixiate, rănite, de unul sau mai mulți pompieri”. În partea practică se executau exerciții de stingere la coșurile de fum, subsoluri, pivnițe și cuptoare, incendii la etajele superioare, ateliere sau grajduri, incendii la lemnăria clădirii, hambare și depozite de furaje. Pregătirea pentru incendiile mari includea simulări de incendiu la sălile de spectacol, fânețe și păduri, produse chimice și uzine de iluminat sau vase plutitoare⁹⁰.

⁸⁸ Expresia de „izolare a incendiului” este înlocuită astăzi de „localizarea incendiului” și se referă la fixarea lui între anumite limite, o primă etapă spre stingerea lui.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 399.

⁹⁰ SJGLAN, fond *Compania de Pompieri Tecuci*, dosar 1/1928, f. 198.

În acest context apar mici îmbunătățiri ale activității pompierilor, anume cartușul filtrant care putea fi folosit în medii cu fum sau toxice, costumul izolant pentru spații a căror căldură nu putea fi suportată de corp și scările culisante care erau atașate unui autovehicul și puteau fi acționate într-un mod profesionist.

Din procesele verbale redactate cu diverse ocazii reținem numele comandanților de pompieri din Tecuci și detalii reprezentative despre aceștia. Spre exemplu micile cazarme de pompieri, cum este cea din Tecuci, sunt conduse de subofițeri înainte de Războiul de Independență. Corespondența pompierilor cu Primăria arată frecvența ridicată cu care se stricau pompele de stingere, modelul pompelor folosite și nevoile cazarmei în raport cu ale comunității. Se disting, prin frumusețea exprimării, pasajele care fac referire la menirea pompierilor, rândurile care vorbesc despre atitudinea lor pe timpul antrenamentului, dar și în situații-limită cum este războiul sau stingerea unor incendii majore.

SURSE BIBLIOGRAFICE

Surse arhivistice:

Arhivele Naționale Istorice Centrale, colecția *Matrice sigilare*.

Serviciul județean Galați al Arhivelor Naționale [SJGLAN], fonduri:
Primăria orașului Tecuci, Prefectura Tecuci, Compania de Pompieri Tecuci, Primăria orașului Galați.

Serviciul județean Iași al Arhivelor Naționale [SJIAN], dosar 419/1843.

Lucrări generale și de specialitate:

Andronache, Ștefan (2000). *Tecuci-565 ani. Din 1435 și până în 2000*. Tecuci: f.ed.

Szemkovics, Laurențiu-Ștefan (2013.) “Două matrice sigilare aparținând Comenzilor pompierilor din Bacău și Tecuci”, în *Culegere de articole privind istoria pompierilor*, coordonat de Vasile Bălan, București: Editura M.A.I.

Periodice

Neron, Lt. col. Lupașcu (1937). “Activitatea d-lui Colonel Gheorghe Pohrib” în *Buletinul pompierilor români. Organ pentru prevenirea și stingerea incendiilor*: nr. 3.

ANEXĂ

„Departamentul Trebilor din Lăuntru
Către Eforia târgului Tecuciului

Văzîndu-se cele cuprinse la răspunsul acelei Eforii cu nr.172 pentru facerea heiurilor de depozitare a uneltilor pojarnicilor pe hărăzît de obștea aceluî târg, pentru care îi răspunde că să încuviințeze cheltuiiala propusă pi suma budgetului, însă întru aceia ca el să să vărguiască a face asemenea heiuri cîtu să poate mai bune și statornice din snub, cheltuielile ce se vor prilejui a face fără alte lucrări”⁹¹.

„Departamentul Trebilor din Lăuntru Iași
Către Eforia Tecuciului

Spre dezlegare la raportul acelei Eforii nr. 442, Departamentul îi răspunde că să încuviințeze suma de una mie lei și cinci parale, ci au arătat că au cheltuit pentru facerea heiurilor pojarnicești de acolo”⁹².

⁹¹ SJIAN, tr. 1764, op. 2013, dos. 419: *Dela roții pojarnicești și pentru alte înfrumusețări*. Document datat 15 mai 1843.

⁹² *Ibidem*. Document datat 28 noiembrie 1843.